

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 975)
udenrigsministerråd
(Offentligt)

Folketingets Europaudvalg

Christiansborg, den 14. juni 2004

Udvalget udbeder sig - i fire eksemplarer - ministerens
besvarelse af følgende spørgsmål:

74. Ministeren bedes redegøre for regeringens syn på overholdelsen af EU's associeringsaftale med Israel, og kommentere de anbefalinger, som Folkekirkens Nødhjælp opridser i vedlagte henvendelse, jf. alm. del - bilag 957.

P.u.v.

Claus Larsen-Jensen,
formand.

Til
udenrigsministeren

(Løbenr. 21047)

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 957 (offentligt)

Folkekirkens Nødhjælp
Foretræde for Europaudvalget 11.06.2004

Vedr. EU-Israel Associeringsaftalens oprindelsesprotokol

1. Indledning	1
2. Bosættervarer opnår toldbegunstigelse under EU-Israel Associeringsaftalen	1
<i>a) Fund af ufortoldede og fejlmærkede bosætterprodukter på det danske marked</i>	2
<i>b) Israels officielle fortolkning af associeringsaftalen samt certificeringspraksis</i>	2
3. Danmark og EU's hidtidige tiltag	3
4. Konsekvenser	3
5. Anbefalinger	4

1. Indledning

Folkekirkens Nødhjælp (FKN) har i mange år beskæftiget sig indgående med de humanitære forhold i de besatte palæstinensiske områder. Med bl.a. Danida-midler støtter vi sundhedsklinikker, kvinde-, uddannelses- og forsoningsprogrammer samt udfører oplysningsarbejde om de humanitære konsekvenser af den årelange konflikt.

FKNs arbejde baserer sig på Folkeretten og menneskerettigheder. Konkret forsøger FKN at få de relevante myndigheder til at leve op til de aftaler, de har skrevet under på for herigennem at fremme udvikling.

Ifølge Folkeretten er de israelske bosættelser ulovlige. Derfor har FKN siden 2002 arbejdet på at sikre, at EU-Israel Associeringsaftalens oprindelsesklausul overholdes således at europæiske medlemslande, herunder Danmark, ikke konsoliderer bosættelserne økonomisk, juridisk og moralsk ved at toldfritage de produkter der produceres i bosættelser. Aftalen er indgået mellem det europæiske fællesskab og staten Israel og omfatter ikke de områder Israel har holdt besat siden seksdageskrigen i 1967. Alligevel certificerer de israelske toldmyndigheder de såkaldte bosætterprodukter som "Made in Israel", hvorved de i strid med associeringsaftalens oprindelsesklausul opnår toldfritagelse når de eksporteres til danske og europæiske markeder.

Det er på denne baggrund, at FKN nu henvender sig til Europaudvalget.

2. Bosættervarer opnår toldbegunstigelse under EU-Israel Associeringsaftalen

Selvom bosætterprodukter ikke er omfattet af handelsaftalen mellem EU og Israel peger to forhold på at israelske bosættervarer alligevel eksporteres til det europæiske marked til de lave todsatser som gælder for varer fremstillet i selve Israel:

a) Fund af ufortoldede og fejlmærkede bosætterprodukter på det danske marked

Folkekirkens Nødhjælp har i samarbejde med palæstinensiske og israelske organisationer i løbet af de sidste halvandet år undersøgt hvorvidt der findes ufortoldede og fejlmærkede bosættervarer på det danske marked. Vi har særligt fokuseret på frugt og grønt.

FKN har fundet 'rene' bosætterprodukter på det danske marked. Den største andel af de undersøgte varer kan dog karakteriseres som blandingsprodukter - produkter hvor producenten eller eksportøren har underleverandører i bosættelser og/eller blander produkter fra Israel med produkter fra bosættelser når de pakkes.

Selvom hovedparten af de varer som importeres til Danmark tolddeklarerer i andre europæiske lande, herunder bl.a. Holland, har Folkekirkens Nødhjælp kunnet dokumentere foreløbigt ét tilfælde hvor et israelsk bosætterprodukt fra det israelske kooperativ Hadiklaim var tolddeklareret i Danmark, uden at varen var påført told.

Det israelske landbrugs-eksportfirma Agrexco's hollandske afdeling, der importerer frugt og grønt til Europa, har i februar 2003 udtalt, at Agrexco ikke betaler told af bosættervarer som importeres via hollandske havne.

b) Israels officielle fortolkning af associeringsaftalen samt certificeringspraksis

Israel lægger ikke skjul på, at bosætterprodukter produceret på Vestbredden, i Østjerusalem, Gaza striben og Golan højderne mærkes som om de var dyrket i Israel. Israelske myndigheder mærker ikke bosættervarer anderledes end varer produceret i Israel, fordi myndighederne ikke anerkender, at der er forskel på de besatte områders status og den status Israel indenfor 1967 grænserne har internationalt.¹

I forbindelse med en debat den 2. marts 2000 i Europa Parlamentet foranlediget af 47 parlamentsmedlemmer begrundede Israels EU-repræsentation også Israels ret til at eksportere bosætterprodukter til samme lave toldsatser som varer produceret i Israel med fraværet af internationalt anerkendte grænser mellem Israel og de besatte områder. I fraværet af sådanne grænser mener Israel, at landet er i sin gode ret til selv at definere staten Israels udstrækning og dermed til at eksportere bosættervarer som om de var produceret i Israel.²

¹ Fra EU Kommissionens mission til Israel og de besatte områder i 1998 (Mission Report – Fact Finding Mission of DGIB, DGXXI, DGVI to Israel and the West Bank and Gaza Strip, 14-20 September 1998.) hedder det, at "...The Israeli authorities confirmed that, according to their interpretation of the Paris Protocol, Israel and WBGS [West Bank-Gaza Strip] constituted a single custom entity. Therefore goods originating in WBGS were assimilated to Israeli originating products, i.e. they could be exported, accompanied by an EUR1 origin certificate issued by the Israeli customs or by a declaration of origin issued by an Israeli authorised exporter. This meant that Israel applied <<de facto>> cumulation with the WBGS. During the course of the mission, Israel declared that goods produced anywhere in Israel (i.e. within their definition of Israel) or WBGS were accepted by Israeli customs as "originating in Israel"."

² Mattin Group: Ressource Chronology Israeli Settlement Products and Rules of Origin, February 2004: "Israel defines its territoriality according to national law and issues certificates of origin accordingly. At present, there are no recognized international borders between Israel and the territories... Furthermore, there are no existing legal international borders between Israel and the Palestinian Authority. Israel applies the provisions of the EC-Israel Interim Agreement according to its legal definition of territoriality."

3. Danmark og EU's hidtidige tiltag

EU kommissionen har mindst kendt til sagen siden 1997. Indtil nu har kommissionen anskuet Israels certificeringspraksis som et *teknisk problem* der kunne løses internt i EU. Over for Israel har man blot påtalt sagen ved de årlige Associeringsrådsmøder mellem EU og Israel.

Forsøget på at finde en teknisk løsning internt i EU har bestået af flere tiltag. For det første har kommissionen udstedt to meddelelser til europæiske importører, hvori man advarer importørerne om Israels praksis. Importørerne risikerer at blive opkrævet told med tre års tilbagevirkende kraft, hvis det viser sig, at en bosættervare fejlagtigt er toldfritaget.

For det andet har man overladt det til de nationale toldmyndigheder at oprindelsesbestemme israelske produkter, selvom det formelt er kommissionens ansvar, at fællesskabets aftaler overholdes. Af hele tre omgange har de europæiske toldmyndigheder forsøgt at oprindelsesbestemme israelske produkter og opkræve korrekt told.

Det er ikke lykkedes. Når nationale toldmyndigheder skriftligt spørger de israelske myndigheder om oprindelsen af varer, som der er begrundet mistanke om stammer fra israelske bosættelser, svarer de israelske myndigheder, at varerne stammer fra et område som er under toldmyndighedernes jurisdiktion.

Det er umuligt at finde en teknisk løsning på et grundlæggende politisk problem. De europæiske toldmyndigheder kan kun spørge om oprindelse på varer som toldmyndighederne på forhånd har begrundet mistanke om kan stamme fra en bosættelse. Myndighedernes liste over mistænksomme produkter vil altid være ufuldstændig. Dertil kommer problemet med at mange produkter fra Israel er en blanding af produkter fra selve Israel og fra bosættelser. Derfor er de europæiske toldmyndigheder reelt kun i stand til at opkræve told på en meget lille andel af de varer som ikke kvalificerer sig til lav told

I Danmark tilkendegav udenrigsministeren klart i forbindelse med folketingsdebatten om situationen i Mellempøsten d. 7. november 2003 at "Regeringen vil arbejde for at sikre, at vi ikke gennem associeringsaftalen med Israel bidrager til en økonomisk konsolidering af bosættelserne. Varer importeret fra bosættelser kan ikke opnå præferencetold."

Desværre har det danske udenrigsministerium ligesom EU forsøgt at behandle sagen som et teknisk problem hvorfor FKN henvises til et uforstående Told&Skat når vi ønsker at drøfte sagen. Told&Skat har tilkendegivet over for FKN at sagen hører til hos udenrigsministeriet da den er grundlæggende politisk. Fødevaredirektoratet synes også at være af den overbevisning, at sagen hører til i udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet konsulteres nemlig når der skal udarbejdes retningslinjer for hvordan den danske fødevarerlovgivning skal fortolkes sådan at mærkningen af bosætterprodukter ikke vildleder forbrugere vedr. varens oprindelse.

4. Konsekvenser

Sagen har relativt store konsekvenser for danske og europæiske aktører:

EU medlemslande bidrager til en økonomisk og juridisk konsolidering af folkeretsstridige israelske bosættelser.

Europæiske forbrugere ved reelt ikke hvad de køber når det gælder varer mærket 'Made in Israel'.

Importørers og forhandleres retssikkerhed er i fare. Importører risikerer toldopkrævning med tre års tilbagevirkende kraft og forhandlere risikerer at bryde national lovgivning om oprindelsesmærkning.

EU risikerer, at sagen skaber præcedens. Når EU ikke vil sørge for at EU-Israel Associeringsaftalen overholdes, hvordan kan det så juridisk forlange at andre aftaler håndhæves?

5. anbefalinger

Derfor anbefaler Folkekirkens Nødhjælp, at Europaudvalget arbejder for

- a) at sagen tages op i EU kredsen og at man der anerkender, at Israels certificeringspraksis udgør et substantielt brud på aftalen - ikke blot et teknisk problem
- b) at der uden at suspendere aftalen sikres toldopkrævning på alle israelske produkter indtil aftalen overholdes
- c) at præcisere, at det danske udenrigsministerium er ansvarlig for at håndtere sagen således at man skaber en klar kompetencefordeling og fremover undgår at belaste andre instanser unødigt
- d) at Danmark ikke godkender en udvidelse af de eksisterende aftaler med Israel (herunder den pan-europæiske kumulationsordning) så længe problemet er uløst